

GLUMICA ZRINKA CVITEŠIĆ

Ne sjećam se kad mi je netko toliko prirastao srcu kao što je Jele

Ne sjećam se da sam ikad toliko o nekoj ulozi razmišljala na dnevnoj bazi, između proba. Ne sjećam se kad mi je netko toliko prirastao srcu kao što je Jele

Razgovarala
Ivana Mijić Vulinović
Foto Ivan Pozniak

Honorari se nisu mijenjali zadnjih 10 godina. Cijene u Gradu su bitno drugačije, veće. Nekada je bio i ručak organiziran za umjetnike. Sada ni toga nema. Ukinute su i dnevnice. Mislim da će se neke stvari drastično morati mijenjati, jer nam festivali kao sto su Dubrovačke ljetne igre moraju imati veću podršku i zadržati svoj dignitet i svoju veličinu.

Uz nedostatak ljudi, turizam koji polako jede festival i uvjete u kojima si mladi umjetnici neće moći priuštiti rad na Igrama, festival je u opasnosti

'ZRINKA JE GROMADA i kamen temeljac Ekvinocija' – kaže redatelj Krešimir Dolenčić. Velika je to čast, ali i odgovornost! Pred drugu dramsku premijeru jubilarnih 75. Dubrovačkih ljetnih igara porazgovarali smo upravo s našom glumačkom divom svjetskoga glasa Zrinkom Cvitešić. O Ulozi Jele koju tumači i koja, kako kaže redatelj Krešimir Dolenčić, 'iznosi' ovu predstavu, radu na Posatu po ovim nesnosnim vrućinama, Igrama nekad i sad, kulturi, Gradu, slavi... porazgovarali smo u pauzi između proba.

Kako sam redatelj, tako i publika navikla na Vaše maestralne izvedbe, ni najmanje ne sumnjaju da ćete lik Jele 'iznijeti' spektakularno. Na velika očekivanja ste se sigurno navikli, a mogu samo pretpostaviti i da ste došli do razine da se njima ne zamarate, već uživate u kreaciji svog lika?

Pa ja sam na početku rekla Krešu da mi ne treba više raditi ovakve usluge (smijeh). Igrati dubrovački komad u Dubrovniku, uloge koje su isključivo igrali dubrovački glumci. Još pri tom igrati ulogu za koju mi se, što više ulazim u nju, sve više čini da nema nijedne takve u čitavoj hrvatskoj književnosti. Tako da teret jest u početku velik, još na sve to skupa kad dodate i lokaciju na kojoj igramo koju stvarno treba znati pokoriti. U startu je bila baš onako frka. Sada – ne sjećam se da sam ikad toliko o nekoj ulozi razmišljala na dnevnoj bazi, između proba. Ne sjećam se kad mi je netko toliko prirastao srcu kao što je Jele. I ono nekako što mi je najljepše je da sam u njoj pronašla sve neke žene iz svoje obitelji, žene zemlje, žene kamena, svoju ličku baku, svoju turanjsku baku, žene koje znam sa Brača. Nekako sve njih vidim u njoj. Tu mislim da je strašna veličina Vojnovićeva, gdje je on opisao neka lica, emocije, koje su nama dan danas bliže i iste, što je nevjerovatno.

Iako se na prvu možda ne doima

Znali su me pitati kad sam otišla u London – jooj kako ti je bilo s ovom zvijezdom, s onom zvijezdom? Mi smo to prošli, i Goran i ja, te osjećaje strahopoštovanja, divljenja i oduševljenja zvijezdama, kao mladi glumci imali tu doma...Na sceni s Vanjom Drahom, s Tonkom Loncom, Ivom Grgurevićem...

tako i koliko god mi željeli vjerovati da je danas situacija bitno drugačija, činjenica je da žene i danas u ruralnim, malenim sredinama još uvijek proživljavaju sudbinu nalik Jelinoj. Uopće čitava je predstava i te kako aktualna, naravno zato i jest klasik i zato se i postavlja. Ljudske osobine koje prikazuje Vojnović, sraz između bogatih i siromašnih sve veći, pola zemlje nam se iselilo, 'obilježene' žene, zakamufilirani ali ipak još uvijek prisutni patrijarhat... Koliko umjetnost može 'pogurati' društvo naprijed? Po ovim pitanjima i uopće?

Pa na žalost nije to situacija samo u ruralnim sredinama. Evo događa nam se i u Zagrebu i u ostalim velikim gradovima Hrvatske, gdje i ubijaju žene, gdje nestanu žene, gdje su silovane dan danas i prebijene. Na žalost u nekim stvarima se stvarno nismo pomakli daleko. Koliko umjetnost može pomoći ne znam, ali svakako mislim da je naša dužnost da o tim stvarima progovaramo, da odabiremo komade koji imaju poruku neku kojom ukazuju na situaciju u društvu u kojem živimo. Još jedna velika, važna tema koja je sad u Vojnoviću prisutna, koja je na žalost prisutna ponovo u Hrvatskoj, je iseljavanje, mladih pogotovo. I to je strašno, baš strašno! I to da ljudi teško žive. Corona je bila, pa smo prešli na euro. Baš nekako sa svih strana je ovaj komad toliko na žalost aktualan.

Ono što ljudi vide je 'šlag'; Zrinka šeće crvenim tepisima, glamur, nagrade... Nesumnjivo u pozadini je puno odricanja, znoja, može bitno i suza bilo da bi došli do čega ste došli? Neminovno i malo sreće... Sreća je definitivno veliki faktor. Ali rad i samopouzdanje su nešto što te vodi u bilo kojem poslu do nekog uspjeha.

Drago mi je da je svijet otkrio Dubrovnik, drago mi je da na Stradunu moraš platiti kavu 5-8-10 eura. Zašto ju ne bi platio toliko ako je platiš i u Veneciji?!

Što se tiče konkretno sada rada na Dubrovačkim ljetnim igrama situacija je takva da mislim da neće biti još dugo održiva. Honorari se nisu mijenjali zadnjih 15 godina. U tom je razdoblju svijet poprilično otkrio Dubrovnik. Cijene u Gradu su bitno drugačije, veće. Nekada je bio i ručak organiziran za umjetnike. Sada ni toga nema. Umjetnici, tehnika, statisti se moraju sami prehraniti. Ukinute su dnevnice. Znači svi mi smo zaista postali sponzori festivala! I to vam samo pokazuje koliko mi volimo ovaj posao i koliko smo tu jer cijenimo ovaj festival i ovaj grad. Lako je za Gorana i mene, ali mladi ljudi koji su u našem projektu... Ja ne znam kako će oni. Stvarno ne znam. Mislim da će se neke stvari drastično morati mijenjati, jer nam festivali kao sto su Dubrovačke ljetne igre moraju imati veću podršku i zadržati svoj dignitet i svoju veličinu. A ako ljudi misle kako smo došli ovdje mjesec dana na godišnji, u zabludi su. Mi imamo duple probe: od 11 do 3 i navečer od 7 do 2 ujutro. Vrijeme vidite kakvo je! Na lokaciji smo na kojoj cijeli dan kamen užeže i beton ispod. Tu pomoći nema! Jedino što imamo je topla voda. Ne možemo ni frižider imati, tamo se doslovno ne može ništa! Uspjeli smo se organizirati pa smo si sami kupili aparat za kavu. Ekipe je toliko predivna, Krešo i Senka su toliko pametno složili ovaj cast u kojem nema trunčice ega kod nikoga. Toliko se lijepo radi. Baš smo Goran (Višnjčić op.a.) i ja komentirali da se toliko rijetko zapravo dogodi da ekipa u tako kratkom roku postane baš kao mala obitelj. Nema – ovo je tvoja scena pa me ne zanima, pa ću ja bit tamo negdje na mobitelu, nego svi sve gledamo, svi svima dajemo ideje i baš nekako evo raste neka lijepa priča u tom zajedništvu. A da toga nema mislim da bi sve ovo bilo puno teže, a ovako izdržavamo i lijepo nam je.

Vaš odnos s Igrama, Gradom? Pamтите vjerujem svoj prvi dolazak, prvu ulogu tu, šetnje Stradunom,

spjade, druženja u Taliru kojeg više nema, drage ljude... Vjerujem da su i tu emocije prožete sjetom, nostalgijom...?

Meni osobno velikom nostalgijom. Najljepše doba početka moje karijere su baš te Igre gdje su nas skupili kao student za to Otvaranje. Dubrovnik mi je ostao u sjećanju kao grad gdje si nakon probe trčao bos po Stradunu, sjedio u Taliru, pjevao uz gitaru. Toga više nema niti mislim da će bit! I ono što je meni nekako bilo najdragocjenije u svemu tome je što si ti došao kao klinac i stao na scenu s nekim najvećim glumačkim i redateljskim imenima koje smo tada imali u državi. Znali su me pitati kad sam otišla u London – jooj kako ti je bilo s ovom zvijezdom, s onom zvijezdom? Mi smo to prošli, i Goran i ja, te osjećaje strahopoštovanja, divljenja i oduševljenja zvijezdama, kao mladi glumci imali tu doma...Na sceni s Vanjom Drahom, s Tonkom Lonzom, Ivom Grgurevićem... Sva ta garda ljudi kojih na žalost više nema – tko tebi iza može stati da se ti nešto oduševljavaš previše?! Tako da to je ono što je bilo najljepše. Baš smo učili kako se treba ponašati i na sceni i van nje, što je jako bitno.

Iz pozicije nekoga tko je vidio tu obećanu zemlju o kojoj čezne sirotnija iz 'Ekvinocija', odnosno tko je vidio, što se reče, bijeloga svijeta, kako je tamo? Sastavni dio našeg mentaliteta je i to stalno čangrizanje, njorganje... A uvijek je 'trava zelenija' tamo negdje u Engleskoj, Americi... A mi ovdje smo blagoslovljeni s toliko toga. Žaloso mnogi život provedu nesvjesni tih blagoslova.

Što se tiče života van posla ovdje je definitivno lakše. Životni troškovi su manji. Hrana je zdrava, još uvijek lako dostupna. Klima je Bogom dana, osim evo ovih desetak dana. Život je usporeniji i ovdje si možeš priuštiti da između dva posla ne radiš. Vani si to ne možeš priuštiti. Vani stalno moraš raditi i stalno moraš održavati taj neki standard koji, ako si ga ne možeš priuštiti, možeš biti jako jadan. Jer ako ti živiš u jednom Londonu i ne možeš si priuštiti sve što ti taj grad pruža onda to može biti poprilično loš život. A da bi si ti to mogao priuštiti moraš raditi. Tako da sve to ima svoje. Ono što jest je da su tamo prilike na n-tu veće pa time i prihodi i sve skupa. To definitivno stoji. Ono što je meni možda nekako najveći prijelaz koji moram odraditi kad

Što se tiče života van posla ovdje je definitivno lakše. Životni troškovi su manji. Hrana je zdrava, još uvijek lako dostupna. Klima je Bogom dana, osim evo ovih desetak dana. Život je usporeniji i ovdje si možeš priuštiti da između dva posla ne radiš. Vani si to ne možeš priuštiti. Vani stalno moraš raditi i stalno moraš održavati taj neki standard

se vratim raditi doma to je taj dio produkcije i organizacije. Što nije nužno uvijek zbog nedostatka novca, iako Igrama konkretno nedostaje ljudi da bi stvari bolje funkcionirale, a da bi imao više ljudi potrebno je i više novaca... I to je nešto što mi je teško. Tamo sve za tebe radi, a ovdje ti moraš odradivati i veliki dio te organizacije i produkcije. Dobiješ još jedan dodatni teret na leđa koji vani nemaš. Vani sve toliko radi za tebe i toliko je sve podastrito tebi da je na tebi samo da dobro odradiš svoj posao. Stvarno bi bio kreten da ga onda ne odradiš! A ovdje je to dosta sve skupa teže. Što se tiče talenta toga nam ovdje ne manjka.

Živite na tri lokacije: Zagreb-Brač-London. Pa kako taj život izgleda?

Divno! Ta se kombinacija dogodila od Corone tako da je sada London vezan isključivo za posao, a za život Brač i Zagreb. I to možda više Brač nego Zagreb. Tamo imamo i ta polja maslina, pa se tim malo bavimo. To nam je baš za dušu. Život tamo baš uspori što je kad prodeš neki projekt vani jedino za čime čezneš. Tako da evo složili smo si nekako lijepi privatni život. Na Braču su to još uvijek nekakve male zajednice gdje se jako lako i brzo uklopiš, postaneš dio, nitko te više ni ne gleda kao neku javnu osobu nego si susjed.

Još jedno pitanje nalik onom koje sam postavila Goranu Višnjiću – kad usporedite Dubrovnik iz Vaše rane mladosti s ovim danas – što je ostalo isto, a što se promijenilo? Na bolje? Na gore? U kojem smislu?

Što se tiče turizma, mislim da smo napravili grešku generalno što se tiče cijele Hrvatske. Mislim da smo mogli imati elitniji turizam s kojim bi isto ako ne i više zaradili, a imali bi manje ljudi. Tu mislim da smo kiksali baš generalno. Gledam to na Braču, u Splitu i svuda. S druge strane mi je drago da je svijet otkrio Dubrovnik, drago mi je da na Stradunu moraš platiti kavu 5-8-10 eura. Zašto ju ne bi platio toliko ako je platiš i u Veneciji?! Tako da to mi je jako drago da su se te neke vrijednosti postavile na europsku razinu. Drago mi je da ljudi tu super žive, a što se tiče nas i umjetnosti, ne znam, turizam polako jede u gradu i nju, ali nama je jednako stalo kao i prije 20 godina....Ja ne vidim neku razliku. Klinci u našoj predstavi – Lara Nekić i Karlo Mrkša koji igraju glavne uloge s nama imaju stravičnu glad i evo mogu prvi put reći da se uopće ne bojim otići u penziju jer vidim da ostavljamo nekim pametnim ljudima sve skupa. Mi radimo istim zarom, i što se mene tiče, umjetnost je, barem sto se hrvatskih umjetnika tiče, u sigurnim rukama.